

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

กัมพล ชัยทอง¹ ชนมณี ศิลาณิกิจ²

วันที่รับบทความ: 8 ตุลาคม 2567

วันแก้ไขบทความ: 26 กุมภาพันธ์ 2568

วันที่ตอบรับบทความ: 28 กุมภาพันธ์ 2568

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 370 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.81-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ ผลการวิจัย พบว่า (1) การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (2) ครูที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา; หลักธรรมาภิบาล; ผู้บริหารสถานศึกษา; สังกัดกรุงเทพมหานคร

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240, ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: kamphon00.007@gmail.com

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

School Administration Based on the Good Governance for School Administrators Under the Jurisdiction of the Bangkok Metropolitan Administration

Kamphon Chaithong¹ Chonmanee Silanookit²

Received: October 8, 2024

Revised: February 26, 2025

Accepted: February 28, 2025

Abstract

This research article aims to study the level of school administration based on the good governance for school administrators under the jurisdiction of the Bangkok Metropolitan Administration and compares the teachers' opinions towards school administration based on the good governance for school administrators under the jurisdiction of the Bangkok Metropolitan Administration as classified by educational qualification, work experience, and school size. The quantitative research approach was employed. The samples used in the research were 370 teachers in schools under the jurisdiction of the Bangkok Metropolitan Administration in the academic year 2023. The research instrument was a 5-point rating scale questionnaire with the Item-Objective Congruence between 0.80-1.00 and reliability of the questionnaire in question stood at 0.95. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, *t*-test, One-Way ANOVA and Scheffé's multiple comparison method. Findings are as follows: (1) The level of school administration based on the good governance for school administrators under the jurisdiction of the Bangkok Metropolitan Administration overall and for all aspects were expressed at a high level. (2) Teachers who differed in educational qualification, work experience, and school size did not exhibited concomitant differences in their opinions of school administration based on the good governance overall and for all aspects with statistical significance at the .05 level.

Keywords: School Administration; Good Governance; School Administrator;
Under the Jurisdiction of the Bangkok Metropolitan Administration

Type of Article: Research Article

---

¹Master of Education Program in Educational Administration, Ramkhamhaeng University
Huamark, Bangkok, Bangkok 10240, Thailand
Corresponding Author Email: kamphon00.007@gmail.com

²Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

บทนำ

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ดังนั้น การพัฒนาระบบราชการไทยให้สอดคล้องกับบริบทดังกล่าวโดยการนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล (good governance) มาใช้จึงจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะทำให้ระบบราชการขับเคลื่อนไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง สามารถเรียนรู้ ปรับตัว และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว ทันสมัย และยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลและจริยธรรมเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนและรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติบ้านเมือง ปัจจุบัน มีการดำเนินงานตามแผนงานโครงการที่สอดคล้องตามแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ทำให้หน่วยงานราชการได้ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน ทบทวนปรับโครงสร้าง บทบาท และภารกิจ ดังจะเห็นได้ว่าการพัฒนาระบบราชการไทยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาจึงมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องเกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2555, หน้า 13)

หลักธรรมาภิบาลจัดเป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารงาน และการปกครองในปัจจุบัน เพราะโลกปัจจุบันได้หันไปให้ความสนใจกับเรื่องของโลกาภิวัตน์ และหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดีมากขึ้น เพราะกระแสการพัฒนาเศรษฐกิจมีความสำคัญกระทบถึงกัน การติดต่อสื่อสาร การดำเนินกิจกรรมในที่หนึ่งมีผลกระทบต่อกี่ที่หนึ่ง และการพัฒนาเรื่องของการเมืองการปกครองได้มุ่งให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น หากจะให้ประเทศมีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน การมุ่งดำเนินธุรกิจหรือปฏิบัติราชการต่าง ๆ โดยไม่ให้ความสนใจเรื่องของสังคม ประชาชน และสิ่งแวดล้อมจึงเป็นไปได้อีกต่อไป การมีการบริหารจัดการที่ดีจึงเข้ามาเป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญ และเริ่มมีการนำไปปฏิบัติกันมากขึ้น (ธงชัย คล้ายแสง, 2562, หน้า 187) ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ได้ระบุว่า การศึกษาเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาประเทศซึ่งได้รับการคาดหวังจากสังคมว่าการศึกษามีความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศและมีส่วนช่วยในการเพิ่มความเท่าเทียมกันในสังคมและเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างอาชีพ ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ แต่ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน โลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนา

สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้นโยบาย และการกำกับดูแลของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร การมีธรรมาภิบาลในสถานศึกษานอกจากจะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างดีจนนำไปสู่การทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพได้นั้น ธรรมาภิบาลในโรงเรียนยังช่วยแก้ปัญหาภายในองค์กรได้ เช่น การทุจริต การบริหารงานที่ไม่โปร่งใส อย่างไรก็ตาม ในแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2565 ของสำนักงานการศึกษาแสดงให้เห็นถึงปัญหาการบริหารจัดการงบประมาณไม่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน ส่งผลให้เกิดการลาออก การโอนกลับภูมิลำเนาของครู กระทบต่อการขาดแคลนครูผู้สอน และส่งผลโดยภาพรวมของการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (กรุงเทพมหานคร, สำนักงานการศึกษา, 2565, หน้า 24) จากปัญหานี้ทำให้ทราบว่าการบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยหลักธรรมาภิบาล ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบายวิสัยทัศน์พันธกิจด้านการศึกษาที่ต้องรับผิดชอบในการกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายที่กรุงเทพมหานครกำหนดไว้

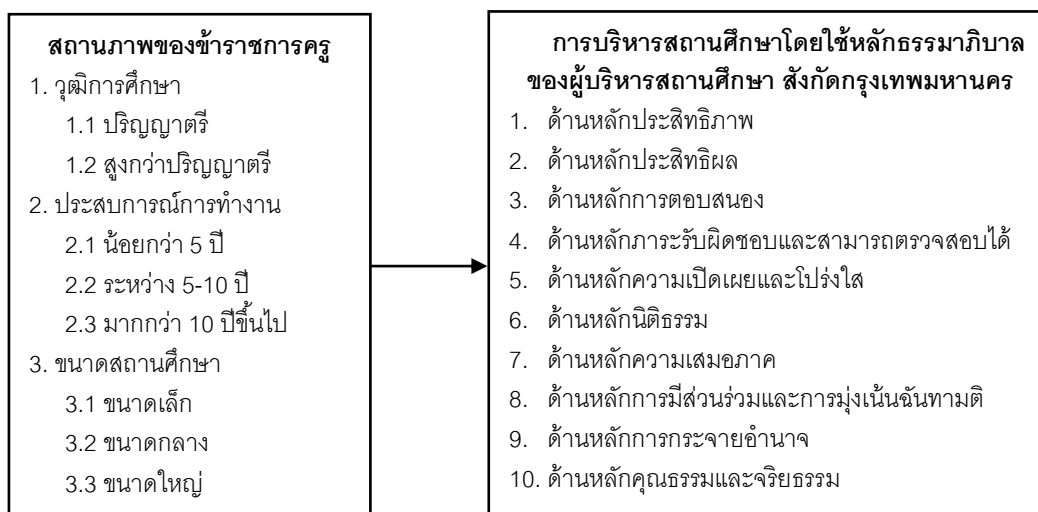
ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อการบริหารสถานศึกษาและพัฒนาองค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการระบบข้าราชการ (2555, หน้า 8-9) สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มี 10 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านหลักประสิทธิภาพ (2) หลักประสิทธิผล (3) หลักการตอบสนอง (4) หลักการรับผิดชอบต่อและสามารถตรวจสอบได้ (5) หลักความเปิดเผยและโปร่งใส (6) หลักนิติธรรม (7) หลักความเสมอภาค (8) หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ (9) หลักการกระจายอำนาจ และ (10) หลักคุณธรรมและจริยธรรม ทั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถตั้งสมมุติฐานได้ว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก และครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน และผู้วิจัยกำหนดเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence--IOC) ได้ค่าความสอดคล้อง 0.80-1.00 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามเป็นรายด้านและทั้งฉบับ โดยการใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (Cronbach, 1951) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 437 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 13,597 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการเปิดตารางของ Cohen, Manion, and Morrison (2018, p. 206) จำนวน 370 คน เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาหากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling)

4. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปตามลักษณะของข้อมูล ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และหาร้อยละ (percentage) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (mean-- $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--SD) ตามหลักเกณฑ์พิจารณาการแปลค่าเฉลี่ย ดังนี้ (Likert, 1932; Lindner & Lindner, 2024, p. 152)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยวิเคราะห์ค่าที (t-test) แบบ Independent จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean-- $\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--SD) และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยการทดสอบ t-test แบบ Independent และทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) การทดสอบ F-test เมื่อพบความแตกต่างให้ทำการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร (ดูตาราง 1)

ตาราง 1

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 370)

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ด้านหลักประสิทธิภาพ	4.24	0.56	มาก
2. ด้านหลักประสิทธิผล	4.26	0.54	มาก
3. ด้านหลักการตอบสนอง	4.23	0.56	มาก
4. ด้านหลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้	4.25	0.55	มาก
5. ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส	4.26	0.54	มาก
6. ด้านหลักนิติธรรม	4.26	0.56	มาก
7. ด้านหลักความเสมอภาค	4.26	0.54	มาก
8. ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นจันทามติ	4.25	0.55	มาก
9. ด้านหลักการกระจายอำนาจ	4.25	0.54	มาก
10. ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม	4.25	0.55	มาก
รวม	4.25	0.54	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, $SD = 0.54$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านหลักประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.26$, $SD = 0.54$) ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส ($\bar{X} = 4.26$, $SD = 0.54$) ด้านหลักความเสมอภาค ($\bar{X} = 4.26$, $SD = 0.54$) ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.26$, $SD = 0.56$) ด้านหลักการกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 4.25$, $SD = 0.54$) ด้านหลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ ($\bar{X} = 4.25$, $SD = 0.55$) ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นจันทามติ ($\bar{X} = 4.25$, $SD = 0.55$) ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X} = 4.25$, $SD = 0.55$) ด้านหลักประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.24$, $SD = 0.56$) และด้านหลักการตอบสนอง ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.56$)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร (ดูตาราง 2 ถึงตาราง 4)

ตาราง 2

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 370)

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	วุฒิการศึกษา				t	Sig.
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	(n = 237)		(n = 133)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านหลักประสิทธิภาพ	4.21	0.57	4.30	0.54	-1.430	0.153
2. ด้านหลักประสิทธิผล	4.23	0.53	4.32	0.56	-1.544	0.123
3. ด้านหลักการตอบสนอง	4.19	0.55	4.30	0.58	-1.827	0.068

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	วุฒิการศึกษา				t	Sig.
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	(n = 237)		(n = 133)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
4. ด้านหลักภาระรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้	4.21	0.55	4.32	0.54	-1.862	0.063
5. ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส	4.23	0.55	4.32	0.53	-1.644	0.101
6. ด้านหลักนิติธรรม	4.23	0.56	4.33	0.54	-1.662	0.097
7. ด้านหลักความเสมอภาค	4.22	0.53	4.32	0.54	-1.738	0.083
8. ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ	4.21	0.54	4.32	0.56	-1.899	0.058
9. ด้านหลักการกระจายอำนาจ	4.22	0.53	4.31	0.55	-1.599	0.111
10. ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม	4.21	0.55	4.32	0.56	-1.838	0.067
รวม	4.21	0.53	4.32	0.54	-1.743	0.082

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 370)

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	ประสบการณ์การทำงาน						F	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี		ระหว่าง 5-10 ปี		มากกว่า 10 ปี			
	(n = 106)		(n = 116)		ขึ้นไป			
	(n = 148)							
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านหลักประสิทธิภาพ	4.21	0.57	4.27	0.50	4.24	0.59	0.324	0.723
2. ด้านหลักประสิทธิผล	4.23	0.56	4.27	0.48	4.28	0.57	0.295	0.745
3. ด้านหลักการตอบสนอง	4.18	0.60	4.25	0.49	4.25	0.58	0.632	0.532
4. ด้านหลักภาระรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้	4.21	0.56	4.26	0.51	4.27	0.57	0.418	0.659
5. ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส	4.19	0.60	4.26	0.48	4.31	0.55	1.477	0.230
6. ด้านหลักนิติธรรม	4.21	0.54	4.26	0.58	4.30	0.50	0.829	0.437
7. ด้านหลักความเสมอภาค	4.22	0.56	4.27	0.49	4.27	0.56	0.345	0.708
8. ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นจันทามติ	4.20	0.57	4.26	0.49	4.27	0.57	0.597	0.551
9. ด้านหลักการกระจายอำนาจ	4.20	0.57	4.26	0.48	4.29	0.55	0.739	0.478
10. ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม	4.21	0.57	4.27	0.49	4.27	0.59	0.437	0.646
รวม	4.21	0.56	4.26	0.48	4.27	0.56	0.548	0.579

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

							(n = 370)	
การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	ขนาดสถานศึกษา						F	Sig.
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่			
	(n = 84)		(n = 119)		(n = 167)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านหลักประสิทธิภาพ	4.17	0.73	4.23	0.56	4.29	0.44	1.344	0.262
2. ด้านหลักประสิทธิผล	4.23	0.69	4.25	0.56	4.28	0.44	0.298	0.742
3. ด้านหลักการตอบสนอง	4.15	0.74	4.21	0.56	4.28	0.44	1.655	0.193
4. ด้านหลักการรับผิดชอบต่อ และสามารถตรวจสอบได้	4.17	0.74	4.27	0.54	4.28	0.44	1.110	0.331
5. ด้านหลักความเปิดเผยและ โปร่งใส	4.25	0.72	4.24	0.54	4.28	0.44	0.201	0.818
6. ด้านหลักนิติธรรม	4.22	0.75	4.26	0.55	4.28	0.44	0.412	0.663
7. ด้านหลักความเสมอภาค	4.22	0.70	4.25	0.54	4.28	0.03	0.311	0.733
8. ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นจันทามติ	4.19	0.72	4.23	0.54	4.28	0.45	0.948	0.389
9. ด้านหลักการกระจายอำนาจ	4.22	0.68	4.23	0.54	4.28	0.45	0.467	0.628
10. ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม	4.20	0.73	4.24	0.54	4.29	0.44	0.775	0.461
รวม	4.20	0.70	4.24	0.53	4.28	0.44	0.657	0.519

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากครูผู้สอนเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ จัดทำแผนพัฒนาองค์กรทั้งในระยะสั้นและระยะยาวที่เหมาะสมและนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ผู้บริหารยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมในการบริหาร ส่งผลให้ครูและบุคลากรเกิดแรงจูงใจในการทำงาน และปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น ผู้บริหารมีการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้กับครู บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทำให้มีการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด มีการบริหารจัดการด้วยความประหยัดมีประสิทธิภาพ มีการจัดสรรทรัพยากรที่สอดคล้องกับแผนงานสามารถบริหารงานที่มีประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ขององค์กร จัดลำดับ

ความสำคัญและความเร่งด่วนของงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้งานเสร็จได้ทันเวลาและสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ Terry (1977) ที่กล่าวว่า การบริหารที่ดีและให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต้องอาศัย กระบวนการวางแผนงานที่ดี การจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพแรงจูงใจในการทำงานและการควบคุมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กรโดยใช้ทรัพยากรมนุษย์และอื่น ๆ ที่มีอยู่เพื่อให้องค์กรเกิดประสิทธิภาพในการทำงานและเกิดความสำเร็จขององค์กร

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า

2.1 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ จิตต์พิชชา จริญญา (2564) ที่พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน การรับรู้ร่วมกันเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ไม่ว่าจะวุฒิการศึกษา ระดับใด ครูทุกคนได้รับการอบรมหรือมีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในทิศทางเดียวกัน โดยครูทุกคนมีค่านิยมและจรรยาบรรณวิชาชีพที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลทำให้มีมุมมองที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลส่งผลต่อการทำงานของครูในลักษณะที่คล้ายคลึงกันไม่ว่าจะมีวุฒิการศึกษา ระดับใด จึงทำให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ปิ่นมณี ละอองศรี และวิวัฒน์ ตูจามงค์ (2565) ที่พบว่า ด้านประสบการณ์การทำงาน ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เนื่องจากสถานศึกษาทุกแห่งเน้นหลักธรรมาภิบาลอย่างชัดเจน ทำให้ครูทุกคน ไม่ว่าจะมีความประสบการณ์น้อยเพียงใด ซึมซับและเข้าใจแนวทางนี้ในทิศทางเดียวกัน และให้มีการอบรมเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ครูทุกคนมีความเข้าใจที่ใกล้เคียงกัน ตลอดจนมีนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับธรรมาภิบาล จึงทำให้ครูทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตามได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ขึ้นกับประสบการณ์การทำงาน จึงทำให้ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ สิทธิกร บำรุงราษฎร์ (2565) ที่พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า สถานศึกษาทุกขนาดมีนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมาภิบาลที่ชัดเจน ทำให้ครูเข้าใจและมีมุมมองคล้ายคลึงกัน ครูที่อยู่ในสถานศึกษาทุกขนาดมีประสบการณ์ตรงในการทำงานภายใต้ระบบการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร ซึ่งส่งผลต่อมุมมองของครูทำให้เกิดความเข้าใจและมีมุมมองที่ใกล้เคียงกันจึงทำให้มีความคาดหวังและเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาสถานศึกษาและการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล จึงทำให้ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านหลักประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรมีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น
2. ด้านหลักประสิทธิผล ผู้บริหารควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ให้ชัดเจน
3. ด้านหลักการตอบสนอง ผู้บริหารควรมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
4. ด้านหลักการรับผิดชอบต่อและสามารถตรวจสอบได้ ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา เพื่อนำมาสู่การกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา
5. ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส ผู้บริหารควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อสาธารณะ
6. ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารควรมีการกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้เป็นที่ยอมรับของบุคลากรในสถานศึกษา
7. ด้านหลักความเสมอภาค ผู้บริหารควรปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานอย่างเท่าเทียมกัน
8. ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา
9. ด้านหลักการกระจายอำนาจ ผู้บริหารควรมีการกระจายภาระงานในสถานศึกษาให้ผู้ร่วมงานอย่างเหมาะสม
10. ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม ผู้บริหารควรยึดหลักคุณธรรมและปฏิบัติหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพมหานคร, สำนักงานการศึกษา. (2565). *แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2565*. ผู้แต่ง.
- จิตต์พิชชา จริยา. (2564). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา.*
- ธงชัย คล้ายแสง. (2562). *หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่. วารสารวิจัยวิชาการ, 2(2), 177-188.*
- ปิ่นมณี ละอองศรี และวิวัฒน์ ตูจันงค์. (2565). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา, 1(1), 46-56.*
- สิทธิกร บำรุงราษฎร์. (2565). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร. การศึกษาอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ. (2555). *หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.*
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). *Research methods in education* (8th ed.). Routledge.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika, 16(3), 297-334.*
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology, 22(140), 5-55.*
- Lindner, J. R., & Lindner, N. J. (2024). Interpreting Likert-type scales, summated scales, unidimensional scales, and attitudinal scales: I neither agree nor disagree, Likert or not. *Advancements in Agricultural Development, 5(2), 152-163.*
- Terry, G. R. (1977). *Principles of management*. Richard D. Irwin.